

Bodas de plata: estudio PSP Arquitectura

1995

Publicado en: AB Arquitectes de Barcelona, nº 47, Colegio de Arquitectos de Cataluña, Barcelona, marzo 1995.

Com a panorama, el que es veu des dels 25 anys d'existència del "Estudi PSP Arquitectura", iniciat l'any 1969 amb l'associació professional dels arquitectes Joan Maria Pascual, Ferran de los Santos i de l'aparellador Lluís Maria Pascual. En temps de tanta tómbola i loteria instantània, de modes i focs artificials, de "chaqueteos" i volubilitats sentimentals, 25 anys de continuïtat són una eternitat, un terreny fort a on posar fonaments.

"Som conscients de que són pocs els estudis professionals que han aconseguit una trajectòria ininterrompuda tan llarga, i creiem que es un fet important per el col·lectiu d'arquitectes".

Els inicis?

"Varen ésser els d'un equip mínim amb uns mitjans propis de finals dels anys seixanta, i s'han anat incrementant i potenciant, fins a la recent ampliació i renovació total del despatx: actualment disposem d'un agradable local de 200 m², amb jardí, al barri del Putxet de Barcelona".

I qui forma l'equip base avui?

"Els dos arquitectes fundadors de l'estudi, dos arquitectes col·laboradors, dos aparelladors, un delineant projectista, dos estudiants i una secretària, amb el suport d'equipament informàtic de dibuix i administratiu; a més a més, es col·labora habitualment amb diverses oficines tècniques especialitzades -enginyers de camins, enginyeria d'instal·lacions, interioristes, calculistes, agrònoms- en forma de grup pluridisciplinar, cosa que permet resoldre bé i amb economia desde les feines més senzilles fins a les de major complexitat i dimensió".

Limits d'actuació?

"Desenvolupem la nostra activitat en gairebé tots els camps de l'arquitectura, des del disseny d'interiors fins a l'urbanisme, si bé les especialitats on més hem aprofundit són l'habitatge, els edificis sanitaris (hospitals), la construcció industrial i la rehabilitació. Però també actuem en diversos nivells, que es poden adaptar en cada cas a l'encàrrec concret; van des de consultes i estudis previs, estudis immobiliaris, de rendibilitat i de factibilitat, desenvolupament de programes funcionals, estudis d'alternatives, arribant fins a les concrecions de càlculs, estructures, instal·lacions, etc. i totes aquelles activitats que permeten configurar un ampli ventall de serveis".

Només cal fer una ullada als vostres currículums: els dos són membres de l'Agrupació d'Arquitectes Experts, Pericials y Forenses del COAC, pertanyeu a l'Associació Espanyola

d'Enginyeria i Arquitectura Hospitalària (amb participació a congressos i reunions), actueu com a perits del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya), i a més a més, en Ferran de los Santos té el títol d'Agent de la Propietat Immobiliària i és membre de l'Agrupació d'Arquitectes Urbanistes de Catalunya.

"Si, facilitats per a tot això, habitualment es col.labora amb el mateix promotor en la fase de selecció d'ofertes i contractació, i a la direcció executiva de les obres es contemplen totes les tasques de control, de disseny, qualitat, cost i temps, així com les coordinacions especials en cas convenient. A les hores, els criteris i metodologia de treball utilitzats permeten unificar un disseny acurat amb la solució dels processos constructius, el control de qualitat, el termini d'execució i el cost".

I dintre d'aquesta metodologia... els ordinadors?

"Precisament per aquest tema, la nostra manera d'incidir al projecte ha canviat radicalment. Àra és molt diferent de com ho feiem abans. Són coses que pensant-les et sobten. Ja des de la manera d'entrar en el procés de projectació, però sobretot el treball d'afinar i acabar el projecte ha variat molt. I és que ja àra -com a condició *sine qua non*- es demana a vegades la presentació de projectes amb un programa d'ordinador concret. Per exemple, abans arribaves a primera hora del matí y sobre les taules hi havia tots els plànols que s'estaven dibuixant, i començaves a guixarlos amb anotacions. Però àra està tot dintre de les màquines, i s'ha perdut la possibilitat de tenir-ne desplecats uns quants a la vegada; només vas veient trossos, o s'haurien d'imprimir cada vegada de nou. És clar que àra es pot fer millor el projecte, es veuen tots els racons, s'estudia més exhaustivament, també amb perspectives, amb una variabilitat del projecte més flexible i ràpida; sobretot en la gestió posterior del projecte és a on rau el gran avantatge de la informàtica".

Amb tot això, a on queden els pensaments més especulatiu?

"Hi són! Últimament, per exemple, el factor del pas del temps el tenim més al cap, com a tema bàsic. Els edificis sovint sembla com si només hagin de durar fins al moment de la foto, però cada vegada més han de poder evolucionar amb el temps, adaptar-se a transformacions que es produeixen, i han de poder-se enderrocar en un cert temps, cosa que també passa. La bona arquitectura moderna històrica aguanta aquest pas del temps pel fet que es veu encara tan actual, però no ha resistit tant les inclemències climàtiques. Aixó també per què en aquell moment eren més importants les declaracions de principis, i avui ja no tant. I li passa a qualsevol, com per exemple el conjunt d'apartaments a Eivissa, que és una de les nostres obres que potser vam

encertar més en el seu moment, des d'aquest punt de vista del temps, per què és de les que més bé ha suportat aquest pas del temps, i continuen tenint la frescor inicial.

Aquests habitatges, val a dir, que ens els va "corregir" el propi Josep Lluís Sert, ja que són a una urbanització seva. I quan li vam portar, per una banda pesava la seva significació, però per altra part no volíem que ens toques res. Ho va mirar, ho va entendre deseguida, i amb el llapis només ens va corregir la proporció d'un forat a la façana, que va veure que s'havia de dividir en dos. Aleshores, en un primer moment ens vam mig empipar, però després vam reconèixer que tenia tot l'encert, per posarnos al costat de les proporcions dels apartaments que ell havia fet al costat".

Satisfaccions?

"En general, dels edificis et quedes insatisfet... i es que quan els acabes, ja desesperat de tant lluitar, sempre veus quelcom que podria haver sortit millor, o que no ha sortit com es va preveure per una cosa o una altra, i et queda com una certa insatisfacció. Sempre hi milloraries i retocaries d'aquí i d'allà".

Les obres no s'acaben, es deixen...

"En canvi, fa poc vam fer una cosa molt divertida, una escala per a una núvia. Un conegut tenia una escala molt lletja que entrava a la parcel·la; se li casava una filla i va voler que li féssim de nou l'escala: ja el vam avisar que li sortiria caríssima, i en efecte... però ens ho vam passar molt bé. Les feines les has de fer divertint-te i guanyant-te la vida. Pots fer-les només per guanyar-te la vida, o només per divertir-te. Però si amb un treball ni guanyes calers ni et diverteixes val més no agafar-ho. I són feines que normalment s'intueixen: abans de fer res, al començament, només parlant amb la persona ja és veu si t'entendràs o no.

Està clar que a tots ens agradaria ésser arquitectes divins i fer cases boníssimes, ja des del dia que acabem la carrera. En la realitat només ho aconsegueixen uns quants. El que si hi ha és molts camps a l'arquitectura i construcció que no estan ocupats pels arquitectes, i seria molt bo, perquè la visió global de l'arquitecte és insubstituïble -per exemple a la coordinació, control i gestió d'obres- i si no agafem aquests camps ho faran altres professions; i ja ho estan fent. Caldria doncs una especialització, després que la carrera et donés aquesta formació generalista necessària. Camps especialitats a on es fiquen enginyers, sense aquesta sensibilitat més propera a la de l'arquitecte que dirigeix l'obra: no és fàcil trobar un *consulting* amb el qual se sintonizi, i seria una important ajuda afegida a l'obra".

Extremadament professional: tota aquesta tasca es diu (s'escriu) aviat, però calen 25 anys de treball per a arribar-hi, sense caure en la temptació -devant les habituals i agudes contrarietats que porta la vida i la feina- de llençar la tovallola el més lluny possible. És clar que aixó sempre és millor que mantenir-se'hi tan aferrat que no es vulgui cedir ni per a eixugar la suor del del costat: així caminen els del "Estudi PSP Arquitectura" eixugant suors pròpies i alienes.

Alberto T. Estévez, arquitecte